g]kfn /fi^« a}° gf]^ wN\ofpg] lgodfjnL, 2059

नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ को दफा ११० को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैङ्कको सञ्चालक समितिले श्री ५ को सरकारको स्वीकृति लिई देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

1: ;lIfKt gfd / k|f/De (१) यी नियमहरूको नाम "नेपाल राष्ट्र बैङ्क नोट धुल्याउने नियमावली, २०५९" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

2: kl/efiff विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

(क) "ऐन" भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैङ्क ऐन, २०५८ सम्झनु पर्छ ।

(ख) "बैङ्क" भन्नाले ऐनको दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको नेपाल राष्ट्र बैङ्क सम्झनु पर्छ ।

(ग) "गभर्नर" भन्नाले ऐनको दफा १५ बमोजिम नियुक्त बैंकको गभर्नर सम्झनु पर्छ ।

(घ) "डेपुटी गभर्नर" भन्नाले ऐनको दफा १६ बमोजिम नियुक्त बैंकको डेपुटी गभर्नर सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "नोट" भन्नाले नगदको रुपमा चलन चल्तीमा रहेको बैङ्क नोट सम्झनु पर्छ ।

(च) "नोट धुल्याउने" भन्नाले जलाई वा स-साना टुक्रा पारी (स्रेडिङ्ग गरी) नोट नष्ट गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

(छ) "समिति" भन्नाले नियम ४ बमोजिम नोट धुल्याउने प्रयोजनको लागि गठन भएको समिति सम्झनु पर्छ ।

3: wNofpg" kg] gf]^x¿ समितिले देहायका नोटहरू आवश्यकता अनुसार धुल्याउनु पर्नेछः-

(क) नेपाल राष्ट्र बैङ्क नोट सट्टा भर्ना नियमावली, २०५९ वमोजिम सट्टा भर्नाको लागि प्राप्त हुन आएका नोटहरू,

(ख) बैङ्कको नोट विभाग वा शाखा वा उपशाखा कार्यालयहरूले चलनचल्तीमा ल्याउन अयोग्य ठहऱ्याएका नोटहरू,

(ग) बैङ्कको सञ्चालक समितिले चलनचल्तीमा ल्याउन उपयुक्त नहुने भनी ठहर गरेका नोटहरू,

(घ) बैकिङ्ग, वित्तीय वा मुद्राको कारोवार गर्न बैङ्कबाट इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरूले चलनचल्तीमा ल्याउन योग्य नभएको भनी बैङ्कमा दाखिला गरेका झुत्रा नोटहरू,

(ङ) बैकिङ्ग, वित्तीय वा मुद्राको कारोवार गर्न बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त संस्थाहरू, सरकारी वा अन्य निकायबाट बैकिङ्ग कारोवारको सन्दर्भमा बैङ्कमा दाखिला हुन आएका नोटहरू मध्ये नक्कली भनी बैङ्कले जफत गरेका र कारबाही चलाउन स्पष्ट आधार नभएका नोटहरू ।

4: gf]\ wNofpg] ;ldltsf] u&gM (१) यस नियमावली बमोजिम नोट धुल्याउने प्रयोजनको लागि देहायका सदस्यहरू रहेको एउटा नोट धुल्याउने समितिको गठन गरिनेछः-

(क)	नोट विभागको प्रमुख वा निजले तोकेको अधिकृत प्रतिनिधि	- संयोजक
(ख)	प्रतिनिधि, श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालय	- सदस्य
(ग)	प्रतिनिधि, बैङ्कको कानून विभाग	- सदस्य
(घ)	नोट विभागको प्रमुखले तोकेको अधिकृत	- सदस्य
(ङ)	नोट विभागको नगद तर्फको सम्बन्धित अधिकृत	- सदस्य-सचिव

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि बैङ्कका शाखा वा उपशाखा कार्यालयहरूमा नोट धुल्याउने प्रयोजनको लागि देहायका सदस्यहरू रहेको एउटा नोट धुल्याउने समिति गठन हुनेछः-

(क)	शाखा वा उपशाखा कार्यालयको प्रमुख	- संयोजक
(ख)	श्री ५ को सरकार, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख वा निजले तोकेको अधिकृत प्रतिनिधि	- सदस्य
(ग)	शाखा वा उपशाखा कार्यालयको नोट विभागको जिम्मेवारी लिने अधिकृत	- सदस्य
(घ)	शाखा वा उपशाखा कार्यालयको नगद तर्फको सम्बन्धित अधिकृत	- सदस्य-सचिव

(३) समितिले आफ्नो वैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(४) समितिका सदस्यहरूले समितिको वैठकमा भाग लिंदा बैङ्कले तोके वमोजिमको खाजा खर्च पाउनेछन् ।

5: gf]\ wNofpg]sfoljlwM (१) बैङ्कले धुल्याउन छुट्याएका नोटहरूको थान गन्ती गरी लगत खडा गरी राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) वमोजिम लगत खडा गरी छुट्याएका नोटहरू मध्ये देहायका नोटहरूमा देहाय वमोजिम पञ्चिङ्ग मेशिनले प्वाल पार्नु पर्नेछः-

(क) पचास रुपैयाँ दरभन्दा मुनिका नोटहरूमा दुई प्वाल,

(ख) पचास रुपैयाँ र सो भन्दा माथि जुनसुकै दरका नोटहरूमा चार प्वाल ।

b|^Jo\– यसरी नोटमा प्वाल पार्दा दुवै तर्फ नम्बर भएका नोटको हकमा दुवै तर्फको नम्बरमा पर्ने गरी र एकातर्फ मात्र नम्बर भएका नोटको हकमा सोही नम्बरमा पर्ने गरी प्वाल पार्नु पर्नेछ ।

(३) समितिले आफ्नो रोहवरमा उपनियम (२) को खण्ड (क) वमोजिमका नोटहरू पुनः गन्ती नगरी धुल्याउन सक्नेछ र सोही उपनियमको खण्ड (ख) वमोजिमका नोटहरू पुनः थान गन्ती गरी ठीक ठहरे पछि मात्र धुल्याउनु पर्नेछ ।

(४) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि छपाइ बिग्रेका र नेपाल राष्ट्र बैङ्क नोट सट्टा भर्ना नियमावली, २०५९ वमोजिम सट्टा भर्नाको दावी परी प्राप्त हुन आएका नोटहरू धुल्याउँदा त्यस्ता नोटहरूमा प्वाल पार्नु पर्ने छैन ।

(५) उपनियम (२) वमोजिम प्वाल पार्दा निस्केका नोटका टुक्राहरू समेत सुरक्षित राखी नोट धुल्याउँदा त्यस्ता टुक्राहरू समेत समितिको रोहवरमा मुचुल्का खडा गरी बैङ्कको हाता भित्र धुल्याउनु पर्नेछ ।

(६) उपनियम (२) वमोजिम नोट धुल्याउनु अघि समितिले धुल्याउनका लागि छुट्याएका नोटहरू मध्ये आवश्यकतानुसार कम्तिमा पाँच प्रतिशत नोटका वण्डलहरू रुजु गरी धुल्याउनु पर्नेछ । यसरी रुजु गर्दा र्‍याण्डम स्याम्प्लीङ्गको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

(७) यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि स्रेडिङ्ग गरिएका पोलिमर नोटको हकमा त्यस्ता नोटका टुक्राहरु संचालक समितिले तोकेको प्रकृया अपनाई बैंकले बिक्री गर्न सक्नेछ ।

6: yfg uGtL ug g;lsg] gf]^ wNofpg] sfolj lw\ नियम ५ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि बैङ्कले धुल्याउन छुट्याएका नोटहरूमा थान गन्ती गर्न नसकिने नोटहरू भए त्यस्ता नोटहरू समितिले सोही व्यहोरा यथार्थ रुपमा खुलाई मुचुल्का खडा गरी धुल्याउन सक्नेछ ।

7: k|t j]bg k&fpg" kg]{ यस नियमावली वमोजिम नोट धुल्याउने कार्य सम्पन्न भईसकेपछि समितिले सोको प्रतिवेदन गभर्नरको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

८. खारेजी र वचाऊः (१) नेपाल राष्ट्र बैङ्क (नोट धुल्याउने) नियमहरू, २०५० खारेज गरिएको छ ।

(२) उप–नियम (१) वमोजिमका नियमहरू अन्तर्गत भए गरेका सवै काम कारवाही यसै नियमावली वमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।